

Život v obrázcích

Strach. Tichý, nebezpečný nepřítel plížící se pomalu po chladných ulicích. Za chvíli vyjde slunce, naplní šedé ulice zlatým světlem a barvami, ale strach zůstane. Ten je tu pořád. A bude, dokud válka neskončí. Nenajde se nikdo, komu by strach nestahoval hrdlo ledovou rukou. Tady není člověka, který by nenašlapoval opatrně a obezřetně, i přesto, že v ruce měl jen okoralý krajíc chleba a na hrudi pečlivě našitou Davidovu hvězdu zářící tak, aby se náhodou někdo nespletl. Každý musí vědět, že ten člověk, který se tak ustrašeně dívá, a který v posledních dnech nejedl nic víc, než půl krajíčku plesnivého chleba, je jiný. Kdybyste se podívali na lidi, kterým žlutá hvězda září na hrudi a na ty, kteří ji tam nemají, zjistili byste, že jsou stejní. Všichni mají velké ustrašené oči, které chtějí jen jedno. Mír. Všichni chtějí, aby už ta zatracená válka skončila, a aby ráno mohlo vyjít to stejné slunce, které dnes vyšlo, ale bez toho, aniž by se kdokoli musel bát, hladovět a trpět za to, že v něm někdo jiný vidí stvůru. Tak proč, ptám se. Proč dělat rozdíly mezi lidmi, když se všichni díváme na stejné modré nebe a všichni obdivujeme ty stejné kapky rosy, na zelené trávě.

Nebe pobledlo a první zlaté paprsky se dotkly zašlých okenních tabulek podlouhlé budovy. Zpod okenního rámu ustrašeně hleděl chlapec s rozčuchanými vlasy, špinavými tvářemi a odřeným nosem. Sledoval první lidi vycházející do ranních ulic. Pozoroval muže rozvážející snídani do okolních budov. Jeho hnědé oči pozorně sledovali každého kolemjdoucího a vyhlížely. Vyhlíželi, kdy se za oprýskanou cihlovou zdí objeví něco. Něco, co osvobodí ty utrápené lidi vláčící svá zavazadla na prašných ulicích za oknem. Něco, co by pomohlo jeho mamince, ležící už několik dní na marodce.

Chlapec se směl vždy po obědě na maminku podívat, ale jen na chvíli. Jen jedna krátká chvílka každý den. Chlapcovi se po mamince moc stýskalo. Tak moc, že mu na špinavé ruce ukápla slaná slza. Zařekl se, že mamince přinese obrázek. Takový obrázek, který by jí vykouzlil úsměv na tváři. Nenapadlo ho nic jiného, co by jí mohl dát. Nic neměl, stejně, jako ostatní chlapci na ubikaci. Doufal, že obrázek snad bude stačit na to, aby maminku rozesmál. Alespoň na chvíli. Už dlouho se nezasmála. Tak dlouho, že chlapec přemýšlel, jestli se ještě vůbec umí smát. A uvědomil si, že vlastně i jemu se smích snad již vytratil ze života.

Zašmátral rukou pod zašedlým polštářem. Nahmatal kožené desky deníku. Jediná věc, která věděla všechno. Všechno, co zůstalo ostatním skryto. V tom deníku měl chlapec více, než pouhé dětské čmáranice a texty psané směšně velkými tiskacími písmeny. Pro něj to bylo mnohem více. On nepřemýšlel nad tím, aby zachytil svědectví. On chtěl vidět tohle místo skrz jeho kresby. Podívat se na svět očima okousaných tužek a papíru. Doufal, že maminka uvidí, jak je tu někdy i hezky. Občas namaloval i něco jiného, než pohled z okna do ulice, nebo zpoza hromady klestí, za kterou se občas schovával. Aniž by to věděl, v obrázcích byly namalované i jeho pocity. Když mu bylo smutno, namaloval všem úsměvy na tváři a trsy trávy rostoucí vedle šedého chodníku, které tam nebyly. Potom, když si svůj obrázek prohlížel, mu bylo hned veseleji. Proto kreslil každý den znovu a znovu. Jedině tak se dokázal přenést přes všechno, co viděl a zažil.

Ale i on si občas musel vymýšlet. Nerad lhal, ale když viděl tu starou paní zlobící se na mladého výrostka, který jí ukradl jedinou snídani, musel jí přimalovat úsměv na tváři a ruku ochotně podávající tomu ušmudlanému výrostkovi kousek chleba.

Dnes se rozhodl mamince také nakreslit obrázek. Než se ostatní chlapci probudí, bude mít hotovo a bude stát u dveří, i s vytrženým papírem a čekat, až ho vychovatelka odvede za maminkou.

Začal kreslit. Jeho ruka okousanou tužkou na papíře kreslila dvojici unavených, potících se mužů, tlačící před sebou kolečko s tuřínem. V rohu svítilo zlaté slunce, které už bylo o něco výš, než před chvílí. V budově naproti kdosi vyvěšoval zašedlá prostěradla a voják s knírem v nablýskaných holínkách stál napřímeně u chodníku v ruce držící důležitě obušek. Na zemi se povalovala špinavá ohnutá lžice a uprostřed toho všeho, na prašné cestě byla nakreslena uvadající kopretina. Ta kopretina za oknem tam doopravdy nebyla, ale chlapec chtěl, aby tam byla. Už dlouho neviděl žádnou květinu a on si přál nějakou spatřit, třeba i jen uvadající kopretinu, dusící se pod nánosem prachu z cesty. Doma na jejich veliké zahradě kvetla spousta květin. Chlapec je moc rád maloval. Měly nejrůznější barvy a pokaždé, když takový obrázek s květinou přinesl mamince, usmála se. A tak místo uvadající kopretiny kvetly uprostřed prašné cesty na chlapcově obrázku velké fialové zvonky.

Když dokreslil, spokojeně se zadíval na své dílo a vytrhl stránku z deníku. Pak se na obrázek zadíval ještě jednou a stránku zase založil zpět do deníkových kožených desek. Ne, mamince musí namalovat něco hezčího.

A tak chlapec stihl namalovat ještě jejich obrovskou zahradu, kterou měli doma, než se rozhodl, který obrázek mamince věnuje. Vybral jí obrázek velkého mourovatého kocoura, kterého kreslil včera a obrázek se vzpomínkami si ponechal. Byl se svým rozhodnutím spokojen, ale to už do pokoje vstoupila vychovatelka, které budila ostatní chlapce, i s vozíčkem se snídaní, na kterém se vyjímalo několik krajíců staršího chleba a bílá káva.

O několik hodin později chlapec mamince opravdu předal obraz velkého mourovatého kocoura, ale maminka se neusmála, i když kocourovi namaloval legračně zakroucené fousky a zježený ocas. Maminka věděla něco, co on ne. Za chvíli odjedou. Nikdo jim neřekl kam a ona to snad ani vědět nechtěla, ale pod jejím polštářem byla už pěkné hromádka dětských obrázků a ona je nemohla vzít s sebou. Chtěla se ujistit, že se ty obrázky nikam neztratí, a že je jednou někdo najde a třeba, tomu sice moc nevěřila, se chlapci vrátí.

Maminka se usmála. Když chlapec viděl, jak se jeho maminka směje, usmál se taky. Tak přece se jí ten velký mourovatý kocour líbí! Tak tam oba vedle sebe seděli a usmívali se na sebe a chlapec měl obrovskou radost, ale pak mu maminka řekla, že za pár dní odjíždějí z Terezína někam pryč. Pryč? To nechtěl slyšet, ale třeba to pryč znamenalo, že pojedou zase domů!

Hned, jak se chlapec vrátil na pokoj, popadl deník a začal malovat. I když se mu tady moc nelíbilo, chtěl si na to pamatovat, a tak namaloval celou jejich ubikaci, i s velkými palandami. Namaloval pohled z okna do ulice, i hromadu klestí, za kterou se schovával.

Chlapec chtěl kresbou obrázků zaznamenat svoje pocity, nechtěl na tyhle chvíle zapomenout, i přesto, že ne všechny byly hezké. Ze všeho nejvíce si ale přál, aby obrázky maminku rozesmály. A to se mu splnilo.

Ještě ten den poslal mamince po sestře všechny svoje obrázky, aby jí mohly dělat radost a maminka je ještě ten den předala svému bratrovi s přáním, ať je někam schová. Chlapcův strýc je skutečně schoval. Když odjeli, zatloukl obrázky pod prkna jednoho z domů, a tam zůstali, až do konce války.

V tu dobu už se nikdo nemusel od jiných odlišovat velkou zlatou hvězdou na prsou. Tou dobou se už všichni na sebe usmívali a nebáli se. Teď už se nikdo nemusel bát ničeho. Nikdo už necítil pocit viny a nedržel v rukou okoralý krajíc chleba, nýbrž velký sladký koláč a jedl ho s takovou chutí, až se mu dělaly boule za ušima

Žádný strach. Jen radost a euforie z vítězství!

O několik desítek let později seděla drobná holčička v obrovském křesle a plakala. Měla vztek, protože nevěděla, kam si dala svoji oblíbenou panenku a bylo jí smutno, protože venku pršelo a ona nemohla jít ven hrát si a obdivovat jemné pavučinky v jabloňových větvích.

Všimla si, že vedle křesla na nočním stolku leží kromě tatínkových novin a mamčiných rozečtených knih i volně pohozený papír a tužka. Holčička se zvedla z křesla, popadla papír i tužku, klekla si před velké okno hned naproti křeslu, ve kterém ještě pře chvíli seděla a chtěla začít malovat. Ale zarazila se. Dlouho už nic nemalovala a měla obavy z toho, zda to vůbec ještě svede. Pokrčila však rameny a začala kreslit. I pro ni byla kresba únikem z reality. V obrázku, který namalovala, byly její vlastní pocity. Když domalovala, bylo jí hned lépe. A v ten okamžik si uvědomila, že v kresbě je lék. Lék, který dokáže léčit nejen duši, ale i mysl a který vymaže i tu nejčernější myšlenku z hlavy a vykouzlí úsměv na tváři i tomu nejzatrpklejšímu člověku na světě. V kresbě je náš život. A tak to zůstane.

Nela Ťukálková, 12 let

Gymnázium Lanškroun nám. J. M. Marků, 563 01 Lanškroun-Vnitřní Město